

پیام حیدر قزوینی

آنچه ایوسا در مقاله «چرا ادبیات؟» طرح می‌کند، نفی‌فقط توضیح ضرورت و اهمیت ادبیات، که بیش از آن، تأکید بر نوعی از ادبیات است که بهترین نمونه‌اش را می‌توان در همان ادبیات آمریکای لاتین جست. یعنی آثار آن نوع از نویسندگانی که در همه‌چیز سبکِ می‌کشند و در برابر آنچه در اطرافشان می‌گذرد شانه تکان نمی‌دهند و در برابر مسایل اجتماع و حتی جهان موضع دارند. به اعتقاد یوسا، جامعه‌ای که در آن ادبیات «مفسده‌ای شرم‌آور» تلقی شود و به گوشه و کنار زندگی اجتماعی و خصوصی تبعید شده، جامعه‌ای است که آزادی خود را به خطر انداخته است. مقاله یوسا اگرچه کوتاه است اما روی مسایلی دست می‌گذارد که با بسط و گسترش آنها می‌توان پای چیزهای دیگری را نیز به میان کشید. از جمله مسایلی که یوسا در این مقاله مطرح می‌کند، تخصصی شدن همه‌چیز و از جمله دانش در دنیای جدید است. تخصصی شدن دانش به‌عنوان روندی فرهنگی در جهان امروز که در پی آن، دانش به شاخه‌ها و گونه‌های جزئی و زیادی تقسیم شده که ورود به ساحات آنها تنها از متخصصان برمی‌آید. جامعه مدرن با تخصصی کردن همه‌چیز، به سمت تولید انبوه متخصصان می‌رود که تنها در حوزه‌ای محدود امکان فعالیت دارند و به این ترتیب گستره کنش انسانی محدود به مرزهای مشخص و از پیش معلوم‌شده است. در این شرایط شاخه‌های دانش، زبان و نشانه‌های مختص به خود را یافته‌اند که نه در دسترس همه قرار دارند و نه قابل استفاده توسط همگانند. از این‌رو، جامعه‌ای که تا ب‌یخ و تب تخصصی شده، بسیاری از امکان‌های همزیستی و ارتباط اجتماعی میان مردمانش را از دست داده است. در نتیجه دانش و شاخه‌های آن نمی‌توانند به‌عنوان عنصری وحدت‌بخش تلقی شوند. در اینجا یوسا بر اهمیت ادبیات در چنین جامعه‌ای دست می‌گذارد و ادبیات را آن چیزی می‌داند که به‌منابه «فصل مشترک تجربیات آدمی» عمل خواهد کرد. به‌عبارتی، ادبیات، آن چیزی است که جامعه به میانجی آن خود را بازمی‌شناسد و همچنین امکانی است برای فراتر رفتن از تاریخ و درک همدیگر در گستره‌ای فراخ و نامحدود از زمان و مکان.

توصیفی که یوسا از ادبیات به دست می‌دهد، پای این پرسش را به میان می‌کشد که چه نویسندگانی امکان آفرینش ادبیاتی را دارند که عهده‌دار نقش مودنظر او باشد؟ احتمالاً کسانی می‌توانند چنین آثاری خلق کنند که نقش خود را نه در میان متخصصان که در قامت روشنفکران باز‌شناسند. یوسا معتقد است که تنها ادبیات است که می‌تواند ما را به شناخت کلیت انسانی‌مان برساند و این نگرش وحدت‌بخش دیگر نه در فلسفه یافت می‌شود و نه در تاریخ و هنر و نه حتی در علوم اجتماعی. تأکید یوسا بر تخصصی شدن دانش، یادآور بحثی است که ادوارد سعید هم درباره

ساجده سلیمی: دختر آمریکایی، دختر وطن پرست، دختر

عموسام یا دختر یانکی، ممکن است هر کدام از این نام‌ها ترجمه the star-spangled girl باشد. همان‌طور که مترجم دختر یانکی در مقدمه آورده است، اما در محتوای آن تغییری ایجاد نمی‌شود. نمایشنامه‌ای که یکی از مشهورترین نمایشنامه‌نویسان کمدی آن را در سال ۱۹۷۰ منتشر کرده است. در آن سال‌ها پس از انتشار با انتقاد شدیدی از سوی منتقدان مواجه شد. آثار قبلی نیل سایمون توقعات را بالا برده بود و نمایشنامه‌ای مثل «دختر یانکی» در نگاه اول حرفی برای گفتن نداشت. اما این شوک خیلی طول نکشید. به‌زودی بسیاری از منتقدان با روی صحنه رفتن نمایش، دختر یانکی را تحسین کردند. سه پروژناژ اصلی عبارتند از اندی، نورمن و سوفی. اندی صاحب امتیاز تقریرهای شوکسته‌مجله «فالوت» است. او و نورمن هر دو رادیکارانی هستند. سایمون این مکث اساسی در آمریکای مدرن هستند. نورمن نویسنده نیمه‌فانیفه نیمه‌دیوانه‌ای است که در کار نویسندگی به‌شدت موفق است اما با دل‌باختن به سوفی رفتارهای دیوانه‌واری بروز می‌دهد و اندی برای آنکه بتواند کارهای مجله را پیگیری کند به ترفندی سوفی را به‌عنوان منشی استخدام می‌کند تا بتواند نورمن را به ادامه کار وارد اما سوفی گرفتار عشق اندی می‌شود. سایمون این مکث عشقی را در قالب نمایش کمدی به بهترین نحو بازگو می‌کند. دختر یانکی مانند دیگر آثار سایمون زبان بسیار ساده و روانی دارد. اما آنچه سایمون در ورای این زبان ساده قصد بیش از دارد کمی پیچیده‌تر است. در دوره نگارش نمایشنامه درگیری‌های

پارسا ریاحی: **نشر نیلوفر** که از جمله ناشران شناخته‌شده و معتبر در حوزه ادبیات و مشخصاً ادبیات داستانی است و در این سال‌ها بخش مهمی از آثار داستانی ایرانی و خارجی توسط این نشر منتشر شده، به تازگی کتاب‌های جدیدی در حوزه رمان و داستان کوتاه و نقد ادبی منتشر کرده است.

تخیل مرگبار

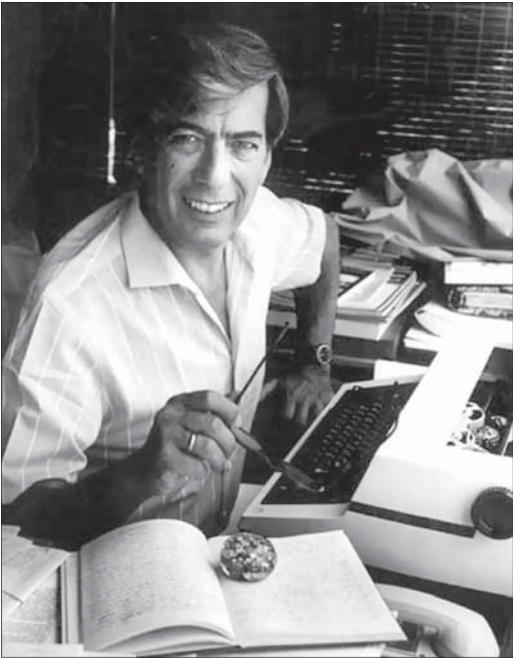
«دور دست همین جاست و داستان‌های دیگر»، مجموعه داستانی است از زیگفرید لنتس که با ترجمه حسن نقرچی به فارسی منتشر شده است. زیگفرید لنتس از بزرگ‌ترین نویسندگان داستان کوتاه معاصر آلمان به شمار می‌رود و آثارش به تمام زبان‌های زنده دنیا ترجمه شده است. این مجموعه داستان گزیده‌ای از بهترین داستان‌های کوتاه اوست. توجه به مردم فردوست و مجروح و ویژگی‌های لنتس است و او همچنین به مانند بسیاری از نویسندگان آلمانی پس از جنگ، تحت‌تأثیر نویسندگان معاصر آمریکایی و خاصه ارنست همینگوی بوده است. همان‌طور که در پیشگفتار کتاب هم اشاره شده، این تأثیر را در داستان‌های کوتاه، در ابتدای کارش به سادگی می‌توان مشاهده کرد؛ داستان‌هایی مثل «شب در هتل» و «املاقات بین دو ایستگاه». در ابتدای کتاب، یادداشتی کوتاه از هلموت فرلینگک آمده که در آن درباره داستان‌های لنتس آمده: «پس از سال ۱۹۴۵، نویسندگان جوان آلمانی که همه از اسارت آزاد شده بودند، مانند زیگفرید لنتس، گونتر گراس، هاینریش بل، هر روز با واقعیت‌های تازه‌ای از گذشته کنش‌ور و جنگ آشنا می‌شدند که وادارشان می‌کرد، از آن دست‌مایه‌ای برای داستان‌های خود بسازند؛ اگرچه هر کدام سبک و سباق ویژه خودشان را در این مورد دارند. اغلب نوشته‌های زیگفرید لنتس، داستان‌هایی هم که در این برگزیده آمده است، همین دست‌مایه را دارند.» او همچنین به این مسئله اشاره کرده که لنتس داستان کوتاه‌نویس است و در داستان‌های کوتاه‌ش بسیار جسورتر از رمان‌هایش است. عناوین بعضی از داستان‌های این مجموعه عبارتند: از دور دست همین جاست، تخیل مرگبار، شب در هتل، هر کس یک دفعه را می‌تواند، پسر دیکتاتور، چشم بند، امتحان و…

دور دست همین جاست و داستان‌های دیگر از زیگفرید لنتس / مترجم: حسن نقره‌چی، چاپ اول: تابستان ۱۳۹۲ / قیمت: ۲۵۰۰تومان

جنگل انبوه «هملت»

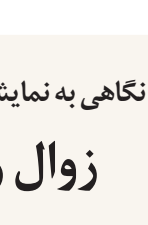
«هملت» در شمار آن نمایشنامه‌هایی از شکسپیر است که واکنش‌های بسیاری در

عصیان متن ادبی

حرفه‌ای شدن و تخصصی شدن جامعه مدرن مطرح کرده است. ادوارد سعید هم تأکید زیادی بر تخصصی‌شدن در جامعه امروزی دارد و آن را از جمله فشارهایی می‌داند که بر نویسندگان تحمیل می‌شود. او بر این مساله تأکید دارد که جامعه امروز هنوز هم نویسنده را در محاصره و سیطره خویش دارد اما در شکل‌هایی متفاوت از گذشته و مثلاً با جایزه‌ها و پاداش‌ها، پادشاهی و تمسخر و فعالیت‌های روشنفکرانه و حتی با تأکید بر اینکه

چرا ادبیات؟
ماریوبارگاس یوسا
مترجم: عبدالله کوثری
نشر لوح فکر
چاپ سوم (ویرایش دوم): ۱۳۹۲
۵۰۰۰تومان

نگاهی به نمایشنامه «دختر یانکی» اثر نیل سایمون

زوال زندگی آمریکایی

شدیدی بین رادیکارها و محافظه‌کاران در جامعه آمریکا دیده می‌شد. از نمونه‌ای آن درگیری میان پدی یافسکی، نویسنده لیبرال با محافظه‌کاران زن است که سایمون شاهد آن بوده و تا حدودی ایده نمایش را از آن گرفته است. سوفی نیز نماینده همین محافظه‌کاران است. ناسیونالیست و آتشی‌های که غرق

روایای آمریکایی خود است و برای او وطن پرستی خلاصه شده در زیبایی‌های تظاهری، اینکه با یک افسر نیروی دریایی که برای آمریکا می‌جنگد ازدواج کند و اینکه در مسابقات شنای المپیک نفر اول باشد تا پرچم آمریکا را به اهتزاز دربیانورد، پرچم پرستاره‌ای که نام نمایشنامه نیز گوشه چشمی به آن دارد. سایمون رفتارهای زننده این طیف قسری را در قالب رفتارهای خنده‌دار سوفی به رخ‌شان می‌کشد،

مثلاً جایی که او از دختر مصری که در شاناز او پیشی گرفته نام بیان‌نشین جاق پد می‌کند که خودخواهی و خودپرتریبی او را بیش از پیش تقبیح می‌کند. در طرف مقابل اندی است که سعی

نگاهی کوتاه به کتاب‌های تازه نشر نیلوفر

دور دست همین جاست

بی داشته و تاکنون مقالات زیادی درباره آن نوشته شده است. «مونالیزای ادبیات» با عنوان فرعی مقالاتی درباره هملت، کتابی است که در آن، بخشی از این مقالات بی‌شمار با گردآوری و ترجمه مهدی امیرخانیو منتشر شده است. امیرخانیو در مقدمه کتاب به دشواری گزینش چند مقاله از میان تمام مقالاتی که درباره هملت نوشته شده اشاره می‌کند و می‌نویسد: «واضح است که گردآوری این مقالات بیش از یک بازی جوچین بوده است. زیرا هر یک از این مقاله‌ها، همچون هر مقاله خود دیگری، پر از آراج به نام‌ها و مقاله‌های پیش از خودند. بنابراین معیارهای دیگری هم در انتخاب مقاله‌ها دخالت داشتند که از جمله می‌توانم به شهرت آنها (اینکه تا چه حد از آنها یاد شده یا به آنها ارجاع داده‌اند) و نویودنشان (هم به لحاظ تاریخی و هم به لحاظ ایده‌هایی که پروراندند) اشاره کنم. حاصل کار، به باور من، مجموعه‌ای از بهترین نقدها و تفسیرها از اثر شکسپیر است که هم تحلیل نمایشنامه را دربر می‌گیرد و هم تحلیل شخصیت اصلی و سایر شخصیت‌های آن را.» کتاب پس از این مقدمه و نیز خلاصه‌ای از نمایشنامه، با ترجمه تازه‌ای از مقاله «هملت و مغضلاتش» نوشته تی‌اس الیوت که امیرخانیو به دست داده شروع می‌شود. و در ادامه به ترتیب با این مقالات روبرو می‌شویم: «مرگ هملت و ساختن هملت» از استفن گرین بلت با ترجمه امیرخانی، «هملت – مونالیزای ادبیات» از ژاکلین رز با ترجمه مزده نامتی، «میل و تفسیر میل در هملت، از ژاک لکان با ترجمه صالح نجفی، «اصالت شکسپیر» از هارولد بلوم با ترجمه امیرخانیو، «هملت قرون وسطایی خانواده پیدا می‌کند» از الکساندر ولش با ترجمه امیرخانیو، «فرقه» از باربارا اورت با ترجمه محمد سپاهی، «نظریه شبکه، تحلیل طرح هملت، از فرانکو مورتی با ترجمه کامران سپهری، «سفارتخانه مرگ» از جورج ویلسون نایت با ترجمه امیرخانیو، «آینه‌ای در برابر طرح» از هارولد گاردنر با ترجمه امیرخانیو و «هملت و ماخوایا» از ای‌سی پردلی با ترجمه امیرخانیو.

مونالیزای ادبیات (مقالاتی درباره هملت) / الیوت، بلوم، لکان، باربارا اورت و… / گردآوری و ترجمه: مهدی امیرخانیو / چاپ اول: پاییز ۱۳۹۲ / قیمت: ۱۵۰۰۰تومان

آدم‌های مشهور

«خانواده مصنوعی و داستان‌های دیگر» مجموعه ۱۰ داستان از نویسندگانی معاصر است که با انتخاب و ترجمه مزده دقیقی به چاپ رسیده است. این مجموعه شامل داستان‌هایی

کتاب

ادبیات و پرشش‌هایی درباره جهان زیستگاه با نگاهی به «چرا ادبیات؟» ماریوبارگاس یوسا

روشنفکران، ترجمه محمد افتخاری، (آگه) ادوارد سعید این مساله را پیش می‌کشد که متخصص بودن در ادبیات، غالباً به‌همراه نادیده گرفتن تاریخ، موسیقی، سیاست و چیزهای دیگر است. در این شرایط دانش و هنر و ادبیات، نه در شکل انتخاب‌ها و تصمیم‌ها یا پیمان‌ها و تعهدها، بلکه تنها در شکل نظر به‌ها و روش‌های غیرشخصی بروز می‌یابند. به اعتقاد ادوارد سعید، تنها به‌واسطه ذوق ورزی است که می‌توان رخنه‌ای در میان فشارهای احرفه‌ای گری جامعه امروز یافت و از آن گذشت. یوسا هم در مقاله‌اش به همین خطری که ادبیات را تهدید می‌کند اشاره کرده است. خطر آن دیدگاهی که می‌خواهد ادبیات را هم به‌فوقی علم تبدیل کند. او هراس خود را نه در توسعانیفکتی جوامع پیرامونی، بلکه در توسعه بیش از حد می‌داند و برای مواجهه با این خطر بر علت وجودی داستان دست می‌گذارد و آن را غنابخشیدن به کل زندگی می‌نامد؛ زندگی‌ای که تکه‌تکه و تجزیه می‌شود و تنها در کلیتش واجد معناست. درست همان چیزی که پروست می‌گوید: «زندگی واقعی، که سرانجام در روشنایی آشکار می‌شود و تنها زندگی‌مان که به تمامی زیسته می‌شود ادبیات است.» اما یوسا در ادامه مقاله‌اش، نظر خود درباره ادبیات را شفاف‌تر کرده است. او ادبیات را آفریننده ذهنی انتقادی می‌داند که در تحولات تاریخی نقشی اساسی دارد. او ادبیات خوب را ادبیاتی «سراسر رادیکال» می‌داند که «پرشش‌هایی اساسی درباره جهان زیستگاه ما پیش می‌کشد». به این اعتبار، ادبیات به فاتحان زندگی تعلق نخواهد داشت بلکه خوراک «اجان‌های ناخرسند و عاصی» خواهد بود. ادبیات صدای رسای «ناامان‌گاران» و پناهگاه همه آن‌انی است که از آنچه دارند ناراضی‌اند: «انسان به ادبیات پناه می‌آورد تا نااشامان، ناگامل نباشند.» و ادبیات خوب و اصل، همواره «ویرانگر، تقسیم‌ناپذیر و عصیانگر» خواهد بود و هستی را به چالش خواهد کشید. آنچه یوسا درباره تخصصی شدن دانش و لزوم برهیزر نویسندگان از رفتن به سوی تخصصی شدن مطرح می‌کند، با آنچه ادوارد سعید درباره کنترل نویسندگان توسط تخصصی شدن جامعه امروز و ضرورت ذوق ورزی و فرار از حرفه‌ای شدن پیش می‌کشد؛ می‌توانند معیارهایی برای مواجهه با برخی از مسایل امروزی ادبیات ما به دست دهند. اتفاقاً در سال‌های اخیر کم نبودند کسانی که بر تخصصی بودن ادبیات و جدایی آن از سیاست و تاریخ و اجتماع تأکید کرده‌اند و از قضا برخی از نویسندگان و شاعران ما هم با همین صدا هم‌نوا بوده‌اند. در حالی که سیاست هم بخشی از همین زندگی است و به گفته پروست تنها زندگی‌ای که به تمامی زیسته می‌شود ادبیات است؛ ادبیاتی که از تخصصی شدن تن می‌زند و سیاست و تاریخ را هم به‌عنوان بخش‌هایی از زندگی، در خود متن ادبی ج‌ای دهد. مقاله یوسا اگرچه کوتاه است اما موردی قابل اغتسناست. او در مقاله‌اش نه به فلسفه ورزی پرداخته و نه ایده‌های عجیب و غریب را به خودر ادبیات داده است. او با زبانی روشن درباره ادبیات و متن ادبی موردنظرش حرف زده و به‌عبارتی خود به‌وشناوه‌های ذهنی و فکری خودش را توضیح داده است. نزد یوسا نویسند در مقام روشنفکر در عرصه عمومی حاضر است، اما تا آنجا که به ادبیات مربوط است، سیاست نیز همچون دیگر اجزای زندگی در خود متن ادبی تحقق می‌یابد.

از او در نمایشنامه نمی‌خوانیم اما از طریق بازخوردهایی که اندی با او دارد متوجه آن می‌شویم. مثلاً به شکل خنده‌آوری اندی را مجبور به سوارشدن در هلیکوپتری می‌کند که خود برای اولین بار آن را به پرواز درمی‌آورد و هنر سایمون در اینجا بیشتر نمایان می‌شود که با اینکه از موقعیت‌هایی که صاحبخانه پیر ایجاد می‌کند چیزی تعریف نمی‌کند اما خواننده یا تماشاگر را از طریق بازخوردهایی که در اندی نشان می‌دهد متوجه کمدی موقعیت‌های حاصل از رفتار او می‌کند. همچنین اصرار به رفتن به موج‌سواری یا شرکت در میهمانی‌های جوانان از نمونه‌های دیگر آن است. سایمون گوشه‌ای از زندگی مدرن را به تصویر می‌کشد که در آن پول حرف اول را می‌زند همه به نوعی دغدغه مالی دارند و بخش اعظمی از مشکلات به سبایل مالی ختم می‌شوند. تلغن مداوم طلبکار اندی و بحث‌هایی که با سوفی بر سر دودوتا، چهارتای مالی دارند، آینه تمام‌نمای روایای آمریکایی هرکدام از شخصیت‌هاست. والتر کرز از منتقدان مجله نیویورک تایمز نوشته بود: «نیل سایمون گویا آثاری قهقهه‌گوی تان را بر حرفی برای گفتن گذاشته است. او به هر حال چیزی نوشتی» اما همین که منتقدان ادعای می‌کنند سایمون چیزی برای نوشتن نداشته و در عین حال توان نمایشنامه‌ای در حدود اندازه دختر یانکی نوشته و روشنی نشان از نبوغ سرشار او دارد. پس اگر مجله تایم روزی نوشته بود: «اگر برادروی روزی بخواهد یادبوی تاریخی از آلگوی مقدسی از لیخند بسازد قطعاً آن یادبوی نیل سایمون خواهد بود، پربریار نهفته است.

از نویسندگانی متعلق به نسل‌ها و سرزمین‌های متفاوت می‌شود و مجموعه‌ای از نویسندگان شناخته‌شده و کمتر شناخته‌شده در ایران را در بر می‌گیرد. نویسندگان شناخته‌شده‌ای مثل مارگرت اتوود (هنر آشپزی و پذیرایی) و آلیس مونرو («دفتر کار») از کالادا، آن تایلر (خانواده مصنوعی) و استیون کینگ (بتمن و رابین دعوا می‌کنند) و آیزاک باسویس سینگر (سخنرانی) از نمایشنامه‌ای در حدود اندازه دختر یانکی نوشته (مشهور) از ترکیه، از آمریکا اوهان بلوکید «ایاموک، مونرو، و مرگرت اتوود و… مترجم: مزده دقیقی / چاپ اول: پاییز ۱۳۹۲ / قیمت: ۱۰۰۰۰تومان

اخم و لیخند

«خانه هفت شیروانی» رمانی از ناتانیل هائورن، نویسنده آمریکایی است که اولین بار در سال ۱۲۴۰ به فارسی منتشر شد و به تازگی برای بار دوم و با ترجمه احمد مسعودی به چاپ رسیده است. این رمان اولین بار در سال ۱۸۵۱ در آمریکا منتشر شد و با استقبال خوبی هم مواجه شد. در توضیح «هالت ایچ و گونیر» که در کتاب آمده، درباره هائورن و رمان هفت شیروانی نوشته شده: «حتی شکست‌های هائورن جالب‌تر از موفقیت او است.»

اکثر نویسندگان است. کندوکاو و در طبیعت و عواقب گناه و بیگناهی موجب آن شد تا نسل‌های گذشته گاهی آثار او را بیمارگونه ارزیابی کنند. اما کامو، سارتر و کافکا ما را مهیای فهم آنها کرده‌اند. در عصری که فیلسوفان واژه تعهد را عمومیت داده‌اند، کوش‌های او برای کشف امکان‌های وصلتی رستگاری‌بخش، نیاز به دفاع ندارد. آن صحنه از خانه هفت شیروانی که کلیفورد سعی می‌کند تا با بیرون پریدن از پنجره کم‌ای شکل به جمعیت خیابان ملحق شود، هم فلسفه وجودی را القا می‌کند و هم صدواق گرایی داستان را.»

خانه هفت شیروانی / ناتانیل هائورن / مترجم: احمد مسعودی / چاپ دوم: ۱۳۹۰ / قیمت: ۱۴۰۰۰تومان

تراز دی مردمان عادی

«چهار نمایشنامه عروسکی ژاپنی» از چیکاماتسو مونزانمون، نویسنده ژاپنی، عنوان کتاب نهم از مجموعه «جامدها» است که با ترجمه مریم دادخواه منتشر شده است. این کتاب شامل چهار نمایشنامه با نام‌های «خودکشی‌های عاشقانه در سسونزاکی»، «نبرد‌های کوژینبگا»، «کاج افتاده» و «خودکشی‌های عاشقانه در امی جیما» است که در شمار مهم‌ترین نمایشنامه‌های چیکاماتسو به شمار می‌روند. به‌جز نمایشنامه‌ها، مقاله‌ای هم از دانیلد کین با نام «شکوفه‌های درخت گیلاس» به پیوست کتاب به چاپ رسیده است. دانیلد کین در این مقاله به این مساله اشاره می‌کند که در اواخر قرن نوزدهم، وقتی ژاپنی‌ها برای اولین بار با دستاوردهای ادبیات غرب آشنا شدند، در تکاپوی کشف یک شکسپیر ژاپنی افتادند و بعد متفق‌القول چیکاماتسو مونزانمون را انتخاب کردند. اما این همانندسازی خوانندگان غربی را ناامید کرد چرا که هیچ‌گاه شکسپیر دومی وجود نداشته است. اما با این حال، چیکاماتسو در نمایشنامه‌هایش تلاش دارد تصویری درخشان از دوران بی‌ظنیر زاین را نشان دهد و متن‌های او از این حیث که اولین تراز‌دی‌های مهم در مورد مردم عادی هستند، اهمیت خاصی میان درام‌های جهان دارند. مقاله نشان می‌دهد که مقایسه میان نمایشنامه‌های چیکاماتسو با متن‌های نویسندگان غربی کاری بیهوده است و شاید مهم‌ترین دلیل آن هم، جدایی سرزمین او از دیگر نقاط دنیا بوده باشد. چیکاماتسو صرفاً یک هنرمند ماهر در تئاتر عروسکی نبوده است و او به‌ویژه در تراز‌دی‌های خانگی‌اش، نشان می‌دهد که در ریزه کاری‌ها و تخیل، هنرمند است.

چهار نمایشنامه عروسکی ژاپنی

چیکاماتسو مونزانمون

مترجم: مریم دادخواه

چاپ اول: ۱۳۹۲

روایت در شعر معاصر ایران

«روایتی تازه بر لوح کهن» با عنوان فرعی تحلیل روایت در شعر معاصر ایران، کتابی است نوشته فرزاد کریمی که نمونه‌ای از نقد ادبی دانشگاهی در این سال‌هاست. منشاء این کتاب پایان‌نامه‌ای در مقطع کارشناسی ارشد و در رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تربیت‌مدرس بوده است. کتاب در دو بخش کلی با عناوین «تحلیل نظری» و «نقد علمی» تدوین شده و هر یک از این دو بخش نیز شامل چند فصل می‌شود. فصل‌های بخش اول عبارتند از: «تحلیل عملکرد روایی نشانه‌ها»، «تحلیل نقش رمزگان در روایت‌مندی متن»، «اکار کشناسی روایی زبان»، «زبان‌شناسی تصویر در شعر نو ایران» و «زبان‌شناسی شخصیت‌پردازی و نقش آن در تحلیل روایی متن». بخش دوم نیز به بررسی مصداقی روایت در شعر معاصر پرداخته و شامل این فصل‌هاست: «روایت‌شناسی اشعار نمایش‌پوشیج»، «سبک‌شناسی روایت در شعر اخوان ثالث»، «بررسی انتقادی شعر حجم» و «تحلیل روایت در شعر احمد شاملو». در دیپاچه کتاب درباره روش تدوین آن اشاره شده که در کتاب پیش‌رو اگرچه مبنای این نظریه برزادی‌ها، نظریات عمومی درباره زبان‌شناسی، نشانه‌شناسی و روایت‌شناسی است، اما هدف بسط و تشریح آنها نبوده است؛ بلکه تلاش شده است تا با تلقیق روش‌های پیش‌گفته، شیوایی از مبانی تحلیل روایی به دست آید»

روایتی تازه بر لوح کهن

فرزاد کریمی

چاپ اول ۱۳۹۲

پرفروش‌ها

گفت‌وگو با تاریخ

جواد امان‌زاده: **کتاب‌هایی که در این هفته به‌عنوان تازه‌های پرفروش معرفی شده، دارای یک وجه‌مشترک هستند. بنای اصلی بیشتر این آثار بر تحقیق استوار است. در هر حال تاریخ و خاطرات هنوز از پرفروش‌های بازار کتاب است.**

خاطرات تاج‌الملوک

این‌روزها کم‌کان کتاب‌های خاطرات و زندگینامه‌هایی که به‌فوقی به خاندان پهلوی و به‌ویژه رضاشاه مربوط می‌شود، خریدار بسیار دارد. از دست‌به‌دست‌شدن کتاب «شاه» عباس میلانی در راسته انقلاب بگیرد تا بخش مستندهای از شبکه‌های بی‌رون‌مرزی، همه باعث شده‌اند تا خانواده پهلوی و چگونگی برآمدن و برفتادن آنها، بار دیگر در مرکز توجه خوانندگان ایرانی قرار بگیرد. به‌تازگی متن یک مصاحبه شفاهی با تاج‌الملوک، همسر دوم رضاشاه و مادر محمدرضا پهلوی، که با بنیاد تاریخ شفاهی ایران در لندن انجام شده، در قالب کتاب به بازار آمده و زوایایی از زندگی شخصی رضاشاه و اتفاقات آن روزهای ایران را گشوده است. اگر از بحث درباره محت‌وسفم روایت‌های شفاهی و وجود یا نبود اغراض شخصی در روایت‌های اینچنینی بگذریم، باید بگوییم که لحن تاج‌الملوک از یک‌سو و نسبت همسری او با رضاشاه و مادری‌اش با محمدرضا از سوی دیگر، باعث شده تا این بار تاریخ این خانواده را از زاویه دیگری ببخوانیم. او در خانواده پهلوی هم زن بوده، هم همسر و هم مادر؛ و همین مساله خاطراتش را چندوجهی و بااهمیت می‌کند. فارغ از اینکه چه مقدار از کتاب به دستور ارشاد حذف شده و چقدر از آن به دست ما رسیده، می‌توان آن را جزو آثاری دانست که این روزها علاقه‌مندان تاریخ را به خود جلب کرده است. کتاب به‌کوشش مصطفی اسلامی در ۲۴۵ صفحه منتشر شده است.

منتخبی از ژاپنیات ایرانیان در عصر تجدد

کامیار عابدی در ایسن کتاب، منتخبی از آنچه را ایرانیان از دوره تجدد به این سو درباره زاین نوشته، سروده و یا گفته‌اند، نقل کرده و در کنار آن شرح و توصیف‌های خود را نیز که از رهگذار زاین‌نیشینی‌اش در سال‌های اخیر به‌دست آمده، آورده است. در این کتاب از مقاله زین‌العابدین مراغه‌ای درباره ترقی ژاپنی‌ها تا اظهار نظر علامعلی حدادعادل درباره «چگونه یک زاین اسلامی بسازیم؟» را خواهید خواند. کامیار عابدی فقط به درج مقالات و یادداشت‌ها اکتفا نکرده و جابه‌جا شرح و توضیح‌های لازم را نیز درباره هر یک از ژاپنیات ایرانیان آورده است. کتاب را جهان کتاب در ۲۲۶ صفحه و با احتیاط در ۵۵۰ نسخه منتشر کرده است.

یک هفته در فرودگاه

اگر به شما اجازه دهند تا آزادانه در هر جایی از فرودگاه تردد کنید، بیشتر کدام قسمت مورد توجه‌تان قرار می‌گیرد؟ اگر بگویند یک‌هفته در فرودگاه بگردید و درباره این مکان، وقایع‌نگاری کنید، از چه چیزهایی می‌نویسید که خسته‌کننده نباشد و چگونه مستندنگاری می‌کنید که خواننده اسیر ملال

نشود و به شما برچسب سفارش‌نویس هم نزند؟ آلن دوباتن در این کتاب از یک سفارش عجیب درباره نگارش متنی هنری درباره فرودگاهی در لندن، به اثری تجربی و آموزنده دست پیدا کرده است. او می‌گوید همیشه آرزو داشته که هواپیمایش تأخیر داشته باشد تا بتواند دقایق بیشتری را در این مکان بماند. اما بدون در این مکان و اتلاف وقت برای یک نویسنده و هنرمند، باید متفاوت از مرد عادی باشد. وقتی این کتاب را بخوانید و با گزارش نویسنده از یک فرودگاه با تمام جزئیاتش مواجه شوید، متوجه این تفاوت هم می‌شوید. اما جالب‌تر از همه این است که یک شرکت هواپیمایی تا چه میزان به ادبیات اهمیت می‌دهد که سفارش تولید کتابی امپرسیونیستی را درباره یکی از ترمنال‌های فرودگاه به آلن دوباتن داده است و جالب‌تر این است که یک جملعه تا چه میزان از ادبیات تأثیر می‌پذیرد که شرکتی را واداشت تا چنین سفارشی به یک نویسنده بدهد! یک هفته در فرودگاه، با ترجمه مه‌راز مصباح در ۱۲۷ صفحه از سوی نشر بهنگار وارد بازار کتاب شده است.

آسیب‌شناسی اخلاقی ایرانی‌ها

عباسقلی غفاری‌فرد در کتاب «تاریخ سخت‌کشی» داستان قساوت و سخت‌کشی یا شکنجه را در تاریخ ایران بازگفته بود و با بیرون کشیدن وقایع دردناک و تاسف‌بار از دل تاریخ، نشان داده بود که شکنجه و انتقام یکس از روش‌های رایج حکام ایرانی علیه مخالفانشان بوده و در این راه هیچ کوتاهی، فراموشکاری و یا گذشت از جانب آنان مشاهده نمی‌شده است. غفاری‌فرد حالا با این کتاب تازه، پرده از گوشه دیگری از چهره زشت تاریخ ایران کنار زده و نشانی‌های بسیاری را برای شناخت انحطاط اخلاقی و خشونت نزد پادشاهان ایرانی در اختیارمان می‌گذارد. این محقق تاریخ، وقایعی را از دوره‌های مختلف بازگو کرده و هر یک را در دسته‌های جداگانه قرار داده است و به این ترتیب می‌توانیم سیر تطور جابولوسی، دروغ‌گویی، صوفیگری، پیمان‌شکنی و… را در تاریخ این سرزمین مرور کنیم. کتاب در ۳۸۱ صفحه به انضمام کتابخانه و نمایه، منتشر شده است.

گرم‌زده‌گی

در داستان «قطعه‌کسور» از این مجموعه می‌خوانیم: «هن که تا حالا نتسندیده بودم آدم‌های کم‌حرف به خودشان بگویند کم‌حرف. چون به نظر خودشان هرچه را که لازم است می‌گویند اما برعکس آدم‌های پرحرف می‌دانند برحرف‌اند و دایم این را می‌گویند که طرف بگوید نه بابا اختیار داری بفرما، ما که داریم لذت می‌بریم.» داستان‌های فرشته احمدی در این کتاب کم‌حرف‌اند. نویسنده زیاد از دیالوگ استفاده نکرده و بنای داستانتگویی‌اش بر روایت اول شخص گناشته است. داستان‌های کتاب درباره دغدغه‌های آدم‌های امروز است و در لایه‌لای اشاره‌ها و ذهن‌یافی‌های آنها می‌توان خود را نیز فارغ از جنسیت و ملیت و هر شاخص متمایزکننده دیگر مشاهده کرد. شش داستان این مجموعه با فضاسازی و شخصیت‌پردازی مناسبی که دارد، خواننده‌اش را همراه می‌کنند این مجموعه را نشر افق در ۸۰ صفحه منتشر کرده است و شاید تازه‌ترین داستان فارسی است که این روزها به بازار آمده، برای همین در حد تیراژ و مخاطب معدودی که برای ادبیات اخیر ایران مهم، خریده و خوانده می‌شود.